

Blik op Duurzaamheid

— DE TOEKOMST BEGINT NU —

Brood, goed verhaal.

MET GRAAN UIT EUROPA

Blik op Duurzaamheid

— DE TOEKOMST BEGINT NU —

Programma

13.00 Welkom

13.10 Hoe staat de wereld ervoor?

13.30 Wat gebeurt er al? – met lancering platform.

13.55 Tafel-zaalgesprek 1: Wat moeten en willen we gaan doen?

14.35 Pauze

14.55 Intermezzo 'Toekomst Verhaal'

15.00 Tafel-zaalgesprek 2: Hoe nemen we de consument mee?

15.35 Afsluiting

15.45 Borrel

17.00 Einde

WWF

FOOD

Hoe staat de wereld ervoor? Verduurzaming Broodnodig!

Corné van Dooren – Senior Adviseur Duurzame Voedselconsumptie

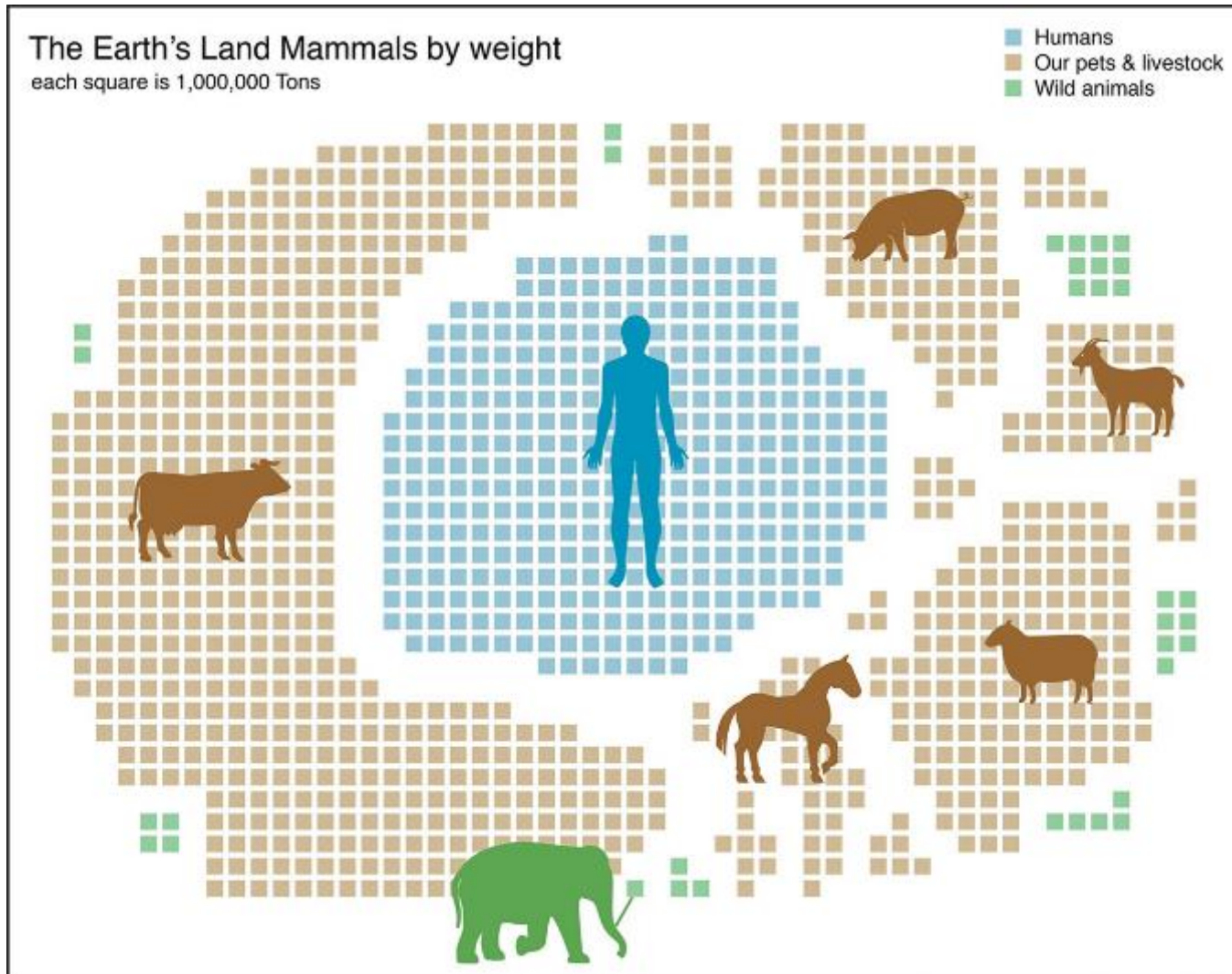
Johannes Regelink, Burgerboerderij De Patrijs, Laren

PANDABROODJE

BIODIVERSITEIT: 58% ZOOGDIEREN IS VEE

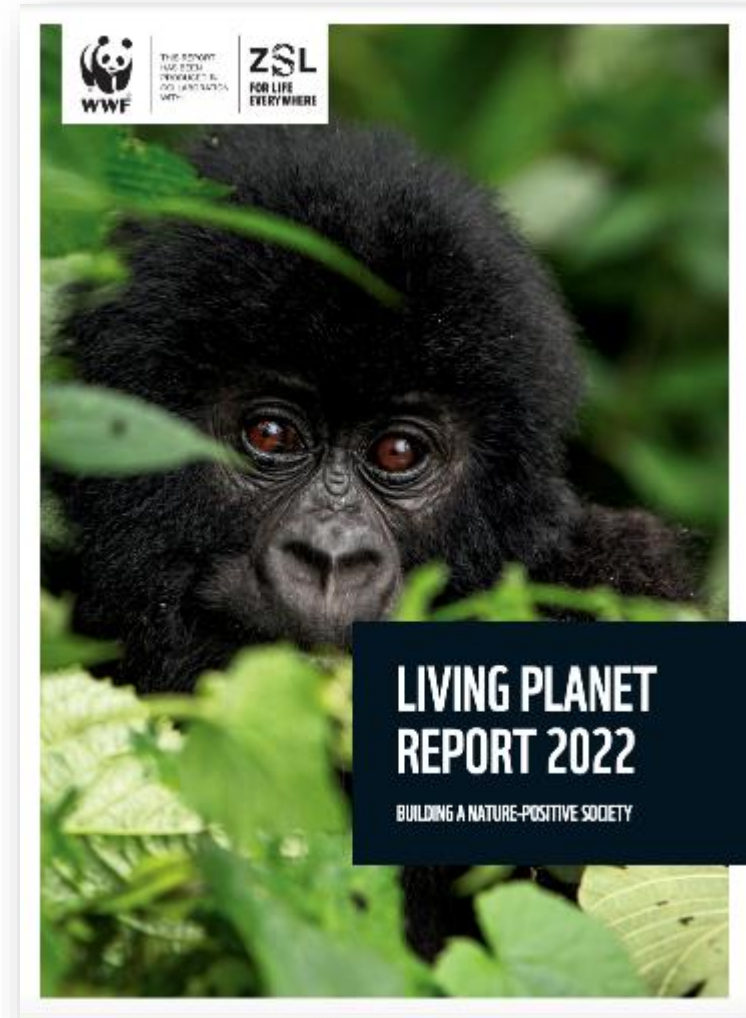
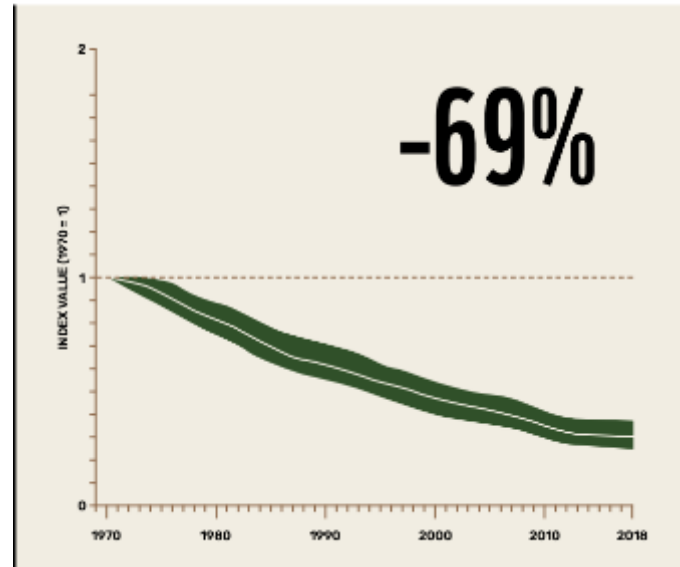

- Wilde landzoogdieren: 22 Mt (2%)
- Zeezoogdieren: 40 Mt (4%)
- Mensen: 390 Mt (36%)
- Gedomesticeerd: 630 Mt (58%)

Greenspoon et al. (2023)

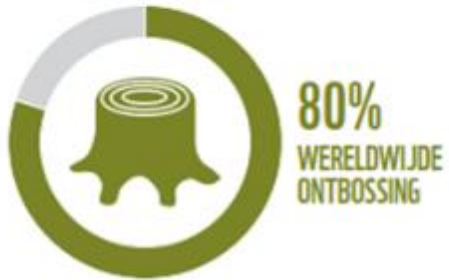
NATUURVERLIES WERELDWIJD

De populatiegrootte van vissen, vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen is wereldwijd met gemiddeld 69% gedaald sinds 1970.

VOEDSELSTEEM IS NO. 1 OORZAAK NATUURVERLIES

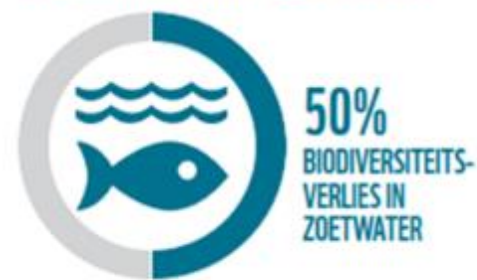
Landbouw is verantwoordelijk voor
80% van wereldwijde ontbossing

Voedselsystemen stoten 29% van
wereldwijde broeikasgassen uit

Voedselproductie is gelinkt aan 50%
van biodiversiteitsverlies in zoetwater

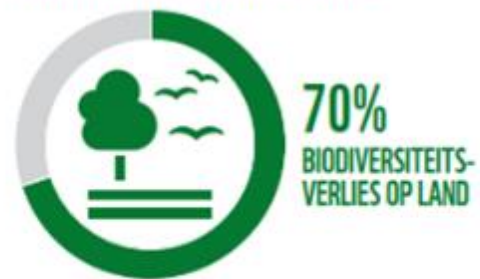
52% van landbouwgrond is gedegradeerd

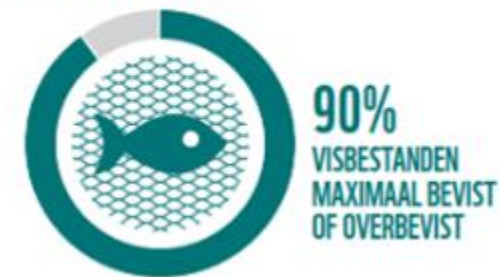
Landbouw zorgt voor 70%
zoetwatergebruik

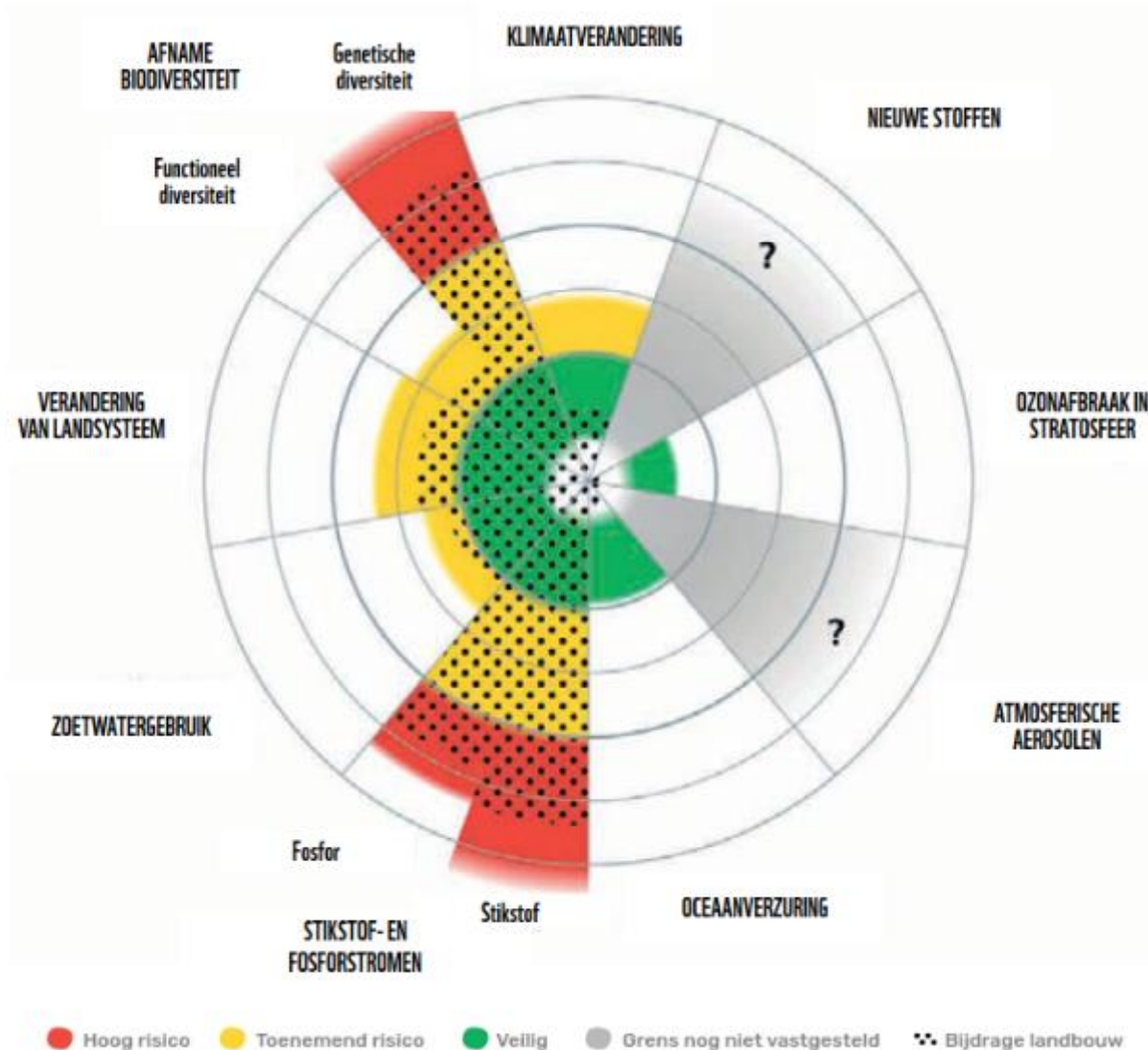
Voedselproductie is gelinkt aan 70%
van biodiversiteitsverlies op land

60% van visbestanden is maximaal bevestig
en 30% overbevestig

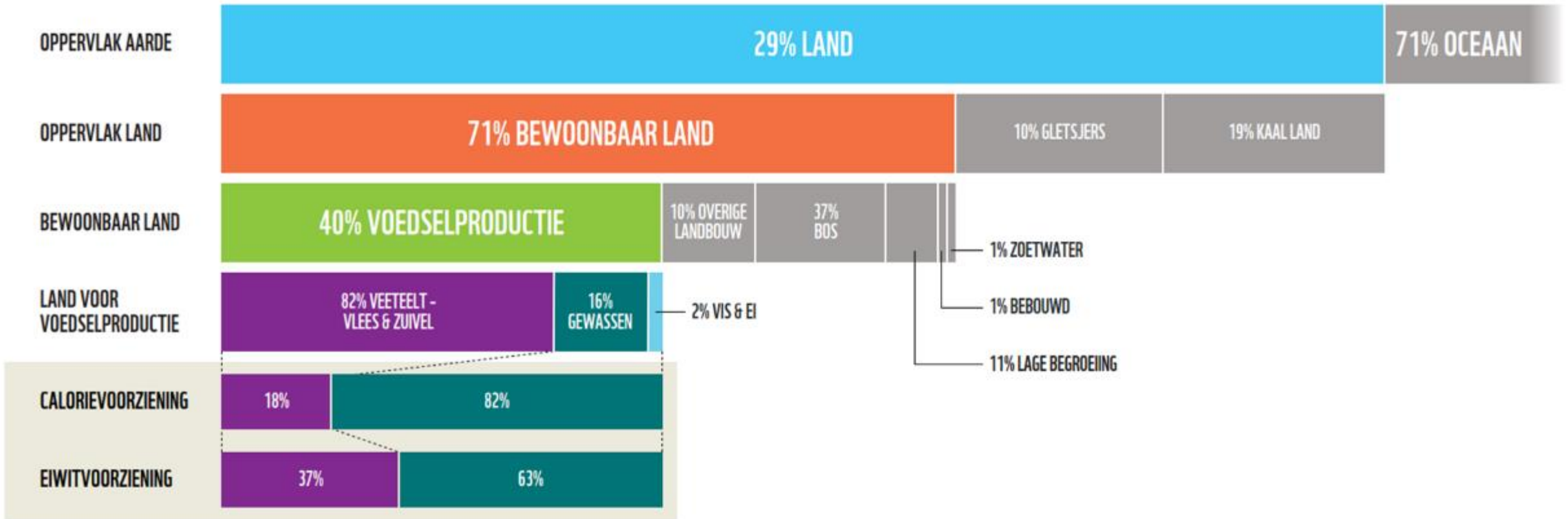

ECOLOGISCHE GRENZEN OVERSCHREDEN

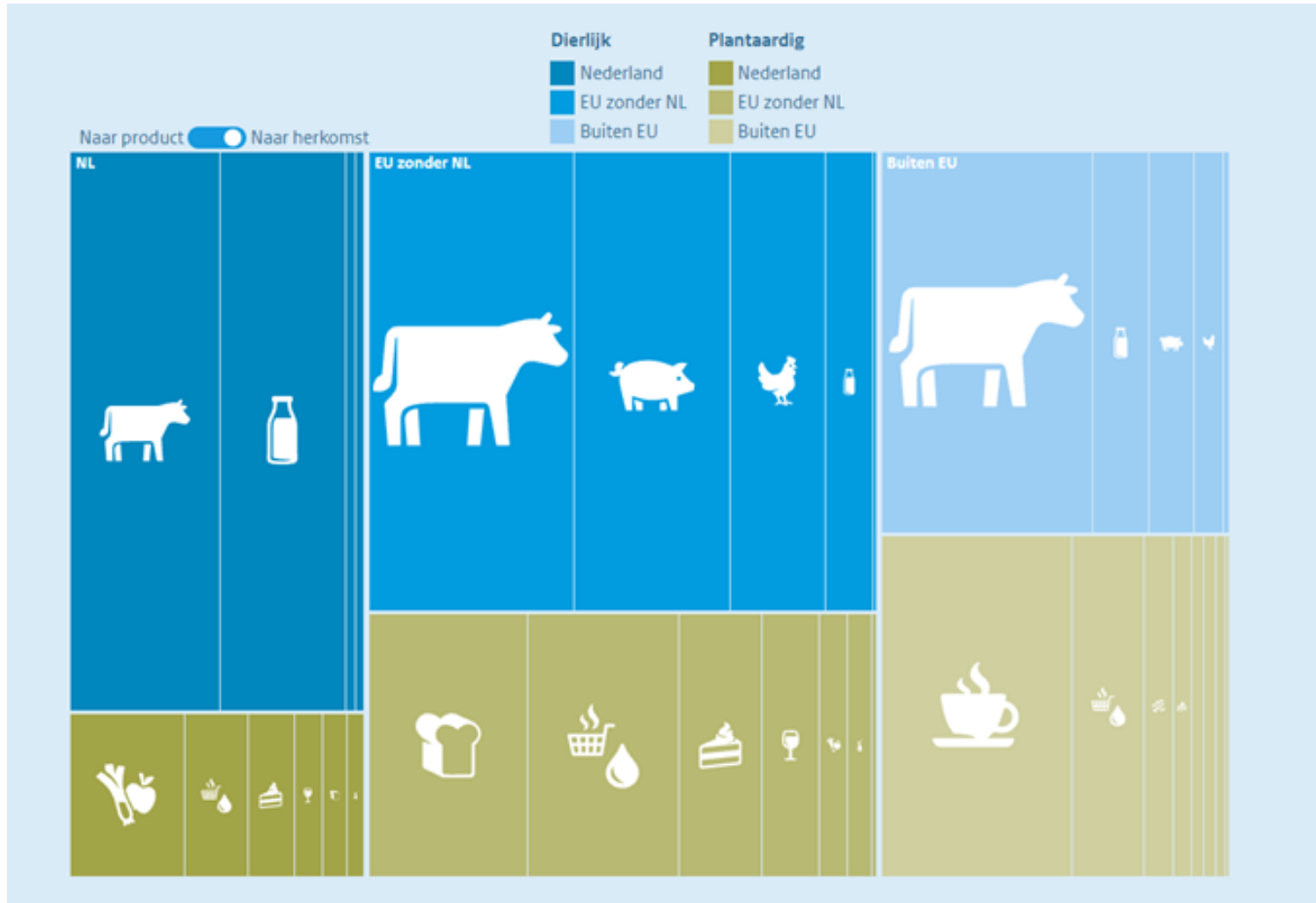
- Genetische diversiteit
- Stikstof- en Fosfaatstromen
- Verandering Landgebruik
- Klimaatverandering

LANDGEBRUIK VOEDSELPRODUCTIE

82% is voor veeteelt

LANDGEBRUIK NEDERLANDS VOEDINGSPATROON

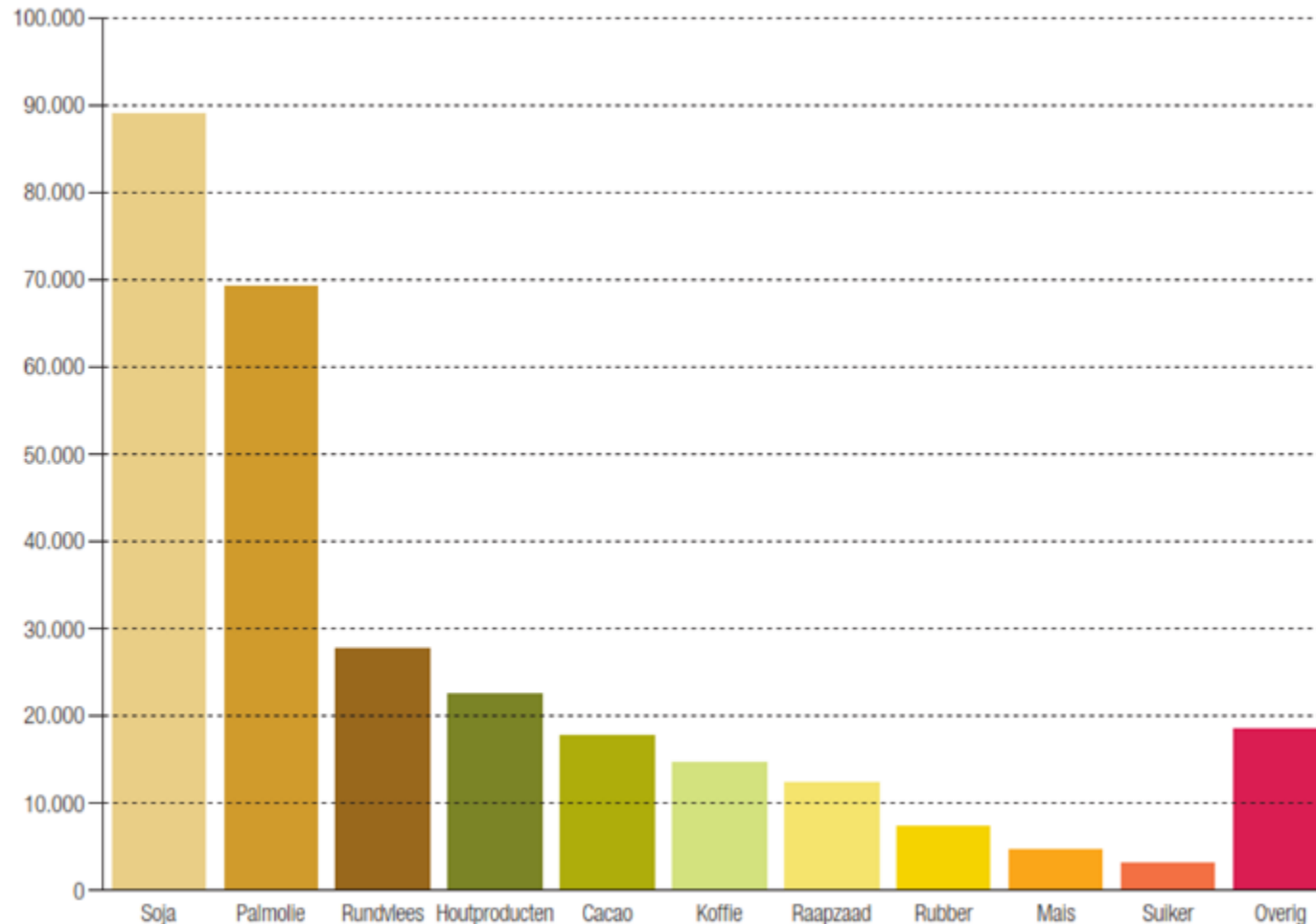

Slechts 26% in NL

31% buiten Europa

ONTBOSSING DOOR ONS VOEDINGSPATROON

Aantal hectare per jaar

Top 5 ontbossing:

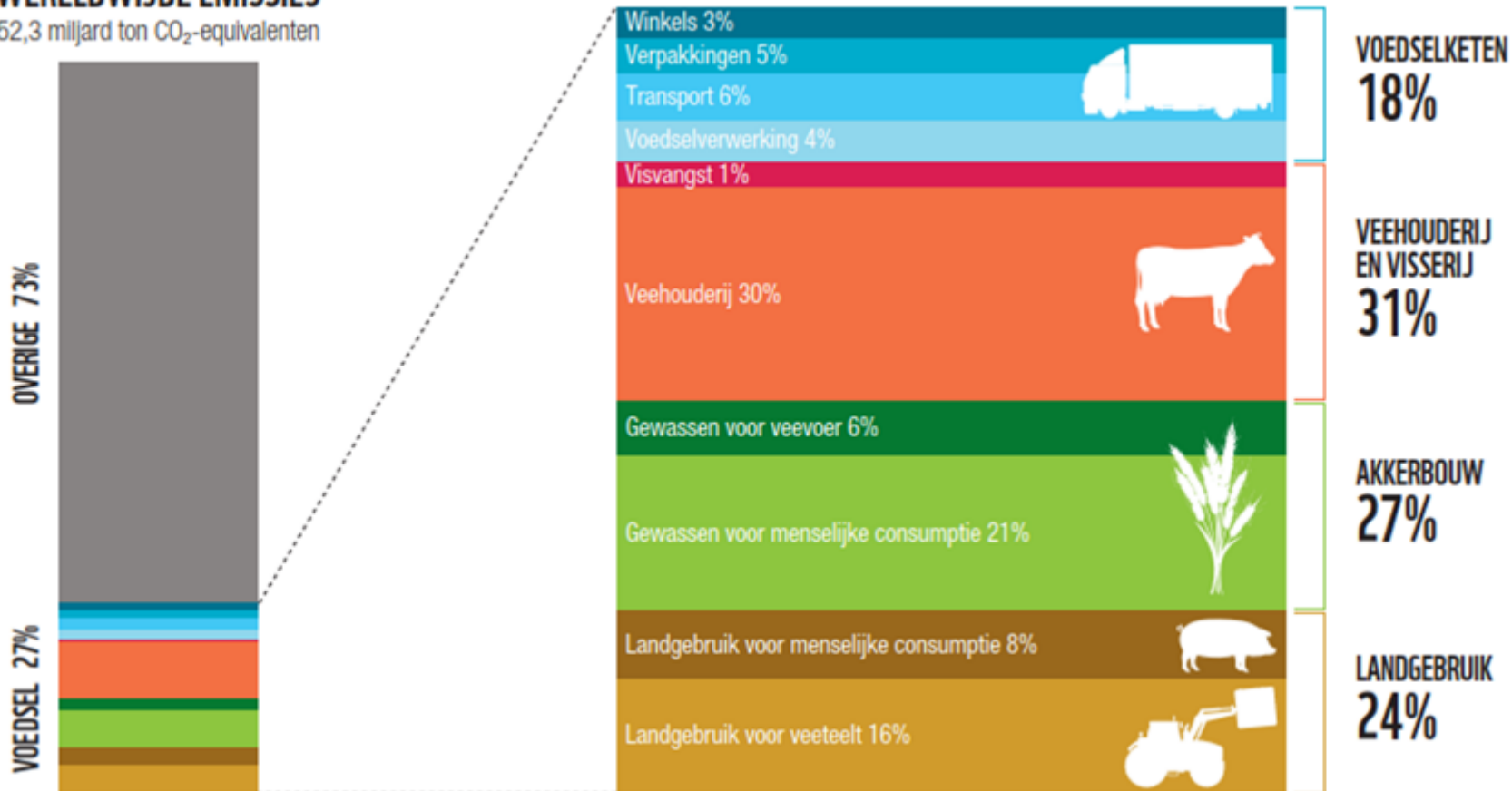
- Soja 31%
- Palmolie 24%
- Rundvlees 10%
- Cacao 6%
- Koffie 5%

NL: 18 m²
ontbossing pppj

(Pendrill et al. 2019)

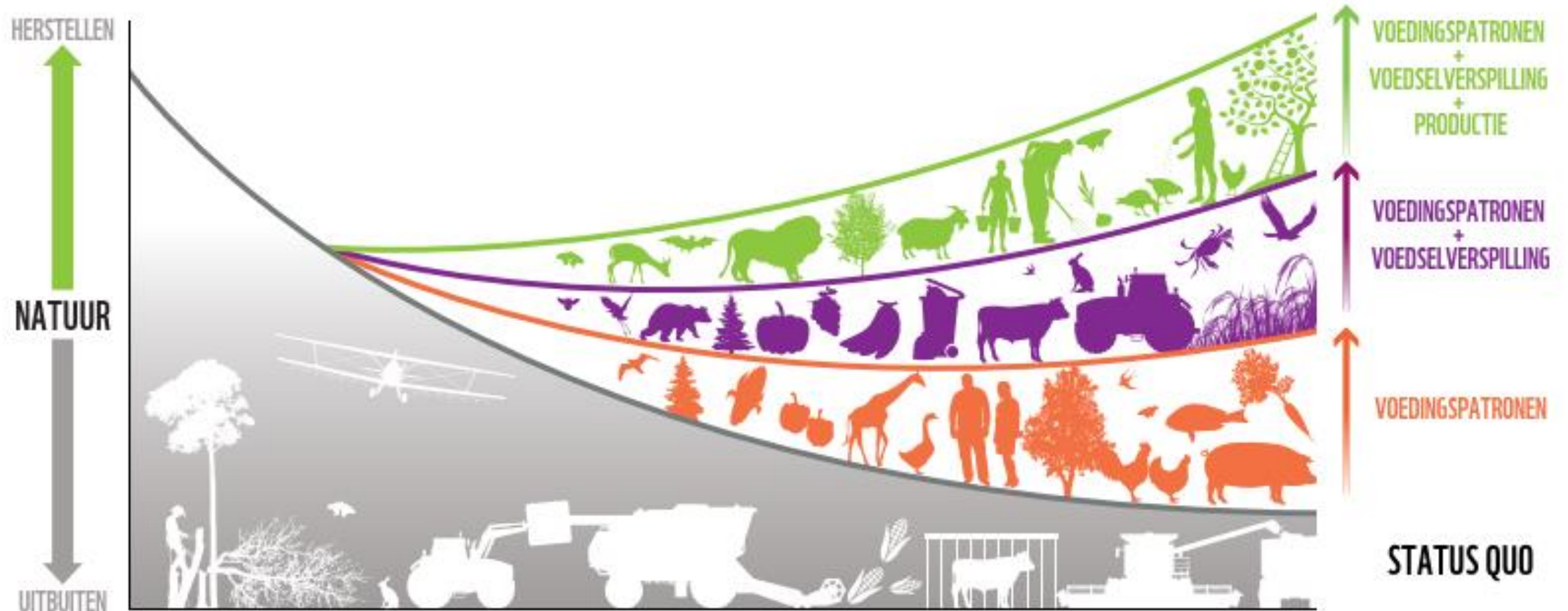
VOEDSEL GROOTSTE VEROORZAKER BROEIKASGASEMISSIES (IPCC 2019: 21-37%)

WERELDWIJDE EMISSIES
52,3 miljard ton CO₂-equivalenten

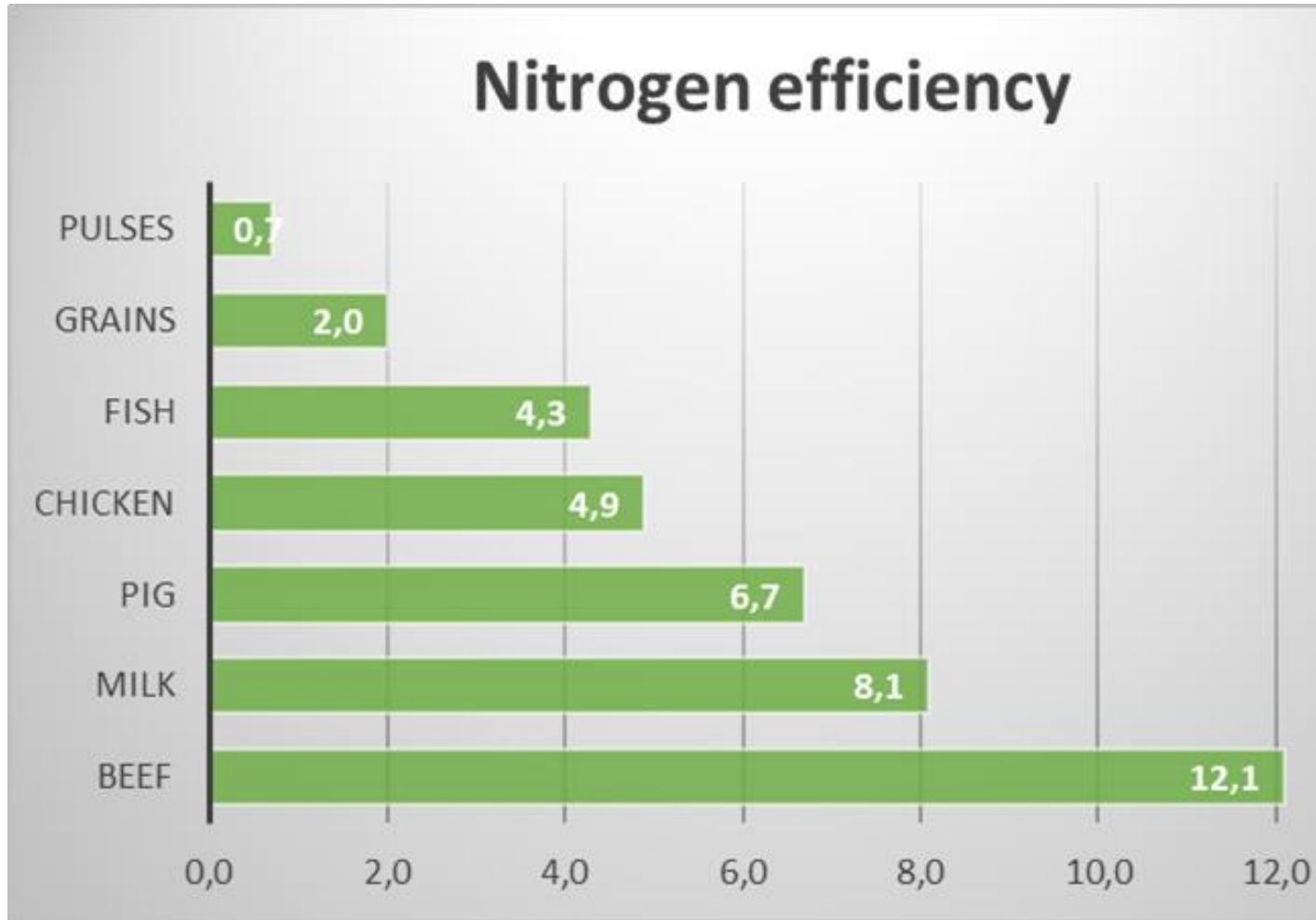

(Poore & Nemecek, 2018)

Hoe kunnen we de negatieve trend omkeren?

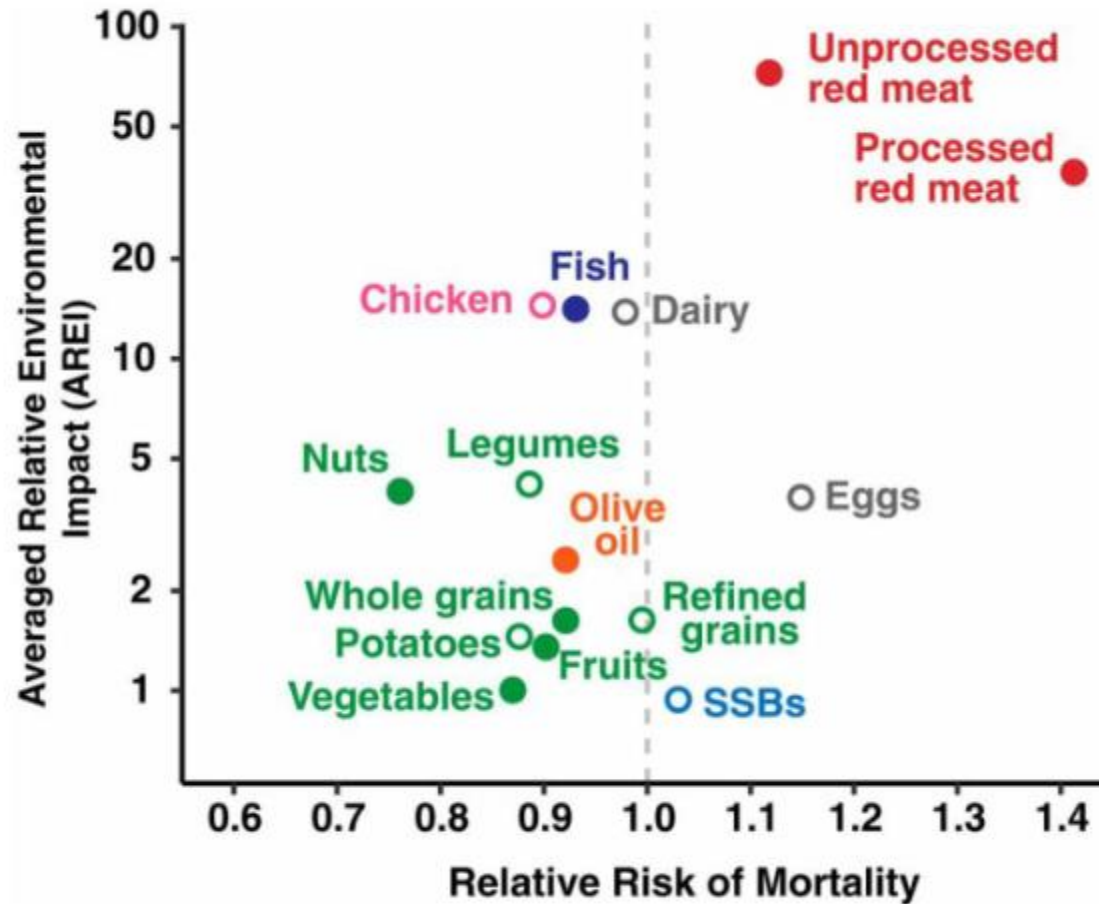

PEULVRUCHTEN MEEST EFFICIËNT

(Leach et al, 2012)

Volkoren graan in goede hoek: milieu + sterfterisico

Figuur 9: Gemiddelde milieu-impact (uitgedrukt in gram CO₂ equivalent per portie) ten opzichte van het mortaliteitsrisico van één additionele dagelijkse portie (Clark et al., 2019)

Traditionele Lage Landen Menu (geoptimaliseerd)

net zo gezond, maar veel duurzamer dan Mediterraan of Scandinavisch

(Van Dooren & Aiking, 2016)

ONS RECEPT: PLANEETAARDIG ETEN

1 Eet meer plantaardig en minder dierlijk

2 Geef de voorkeur aan vers en lokaal boven sterk bewerkte producten

3 Kies producten van duurzame landbouw, zoals biologisch

4 Breng meer variatie en balans op je bord; nergens te veel van.

NIEUWE STUDIE: MENU VOOR 2050

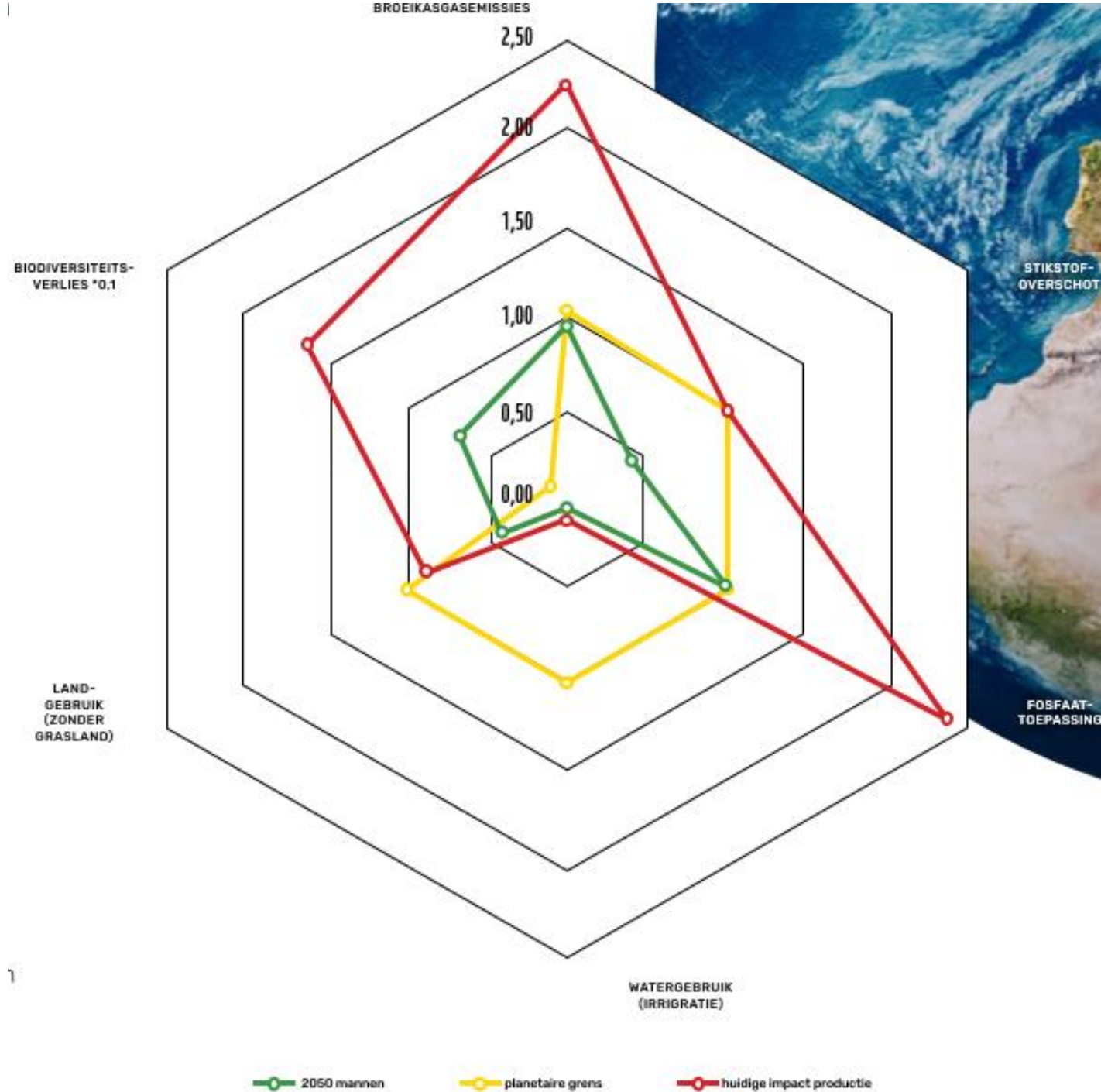
(WWF/ Blonk Sustainability, 2023)

AARDIG VOOR DE NATUUR
VOOR JEZELF

IMPACT VAN HET HUIDIGE MENU VOOR MANNEN EN 2050 VERGELEKEN MET DE PLANETAIRE GRENZEN (GELE CIRKEL).

DE PUNT VAN BIODIVERSITEITSVERLIES IS EEN FACTOR 10 GROTER DAN AFGEBEELD.

VERGELIJKING VAN DE RESULTATEN VOOR 2050 MET DE AANBEVOLEN HOEVEELHEDEN VAN DE SCHIJF VAN VIJF EN EAT- LANCET (IN GRAMMEN PER DAG)

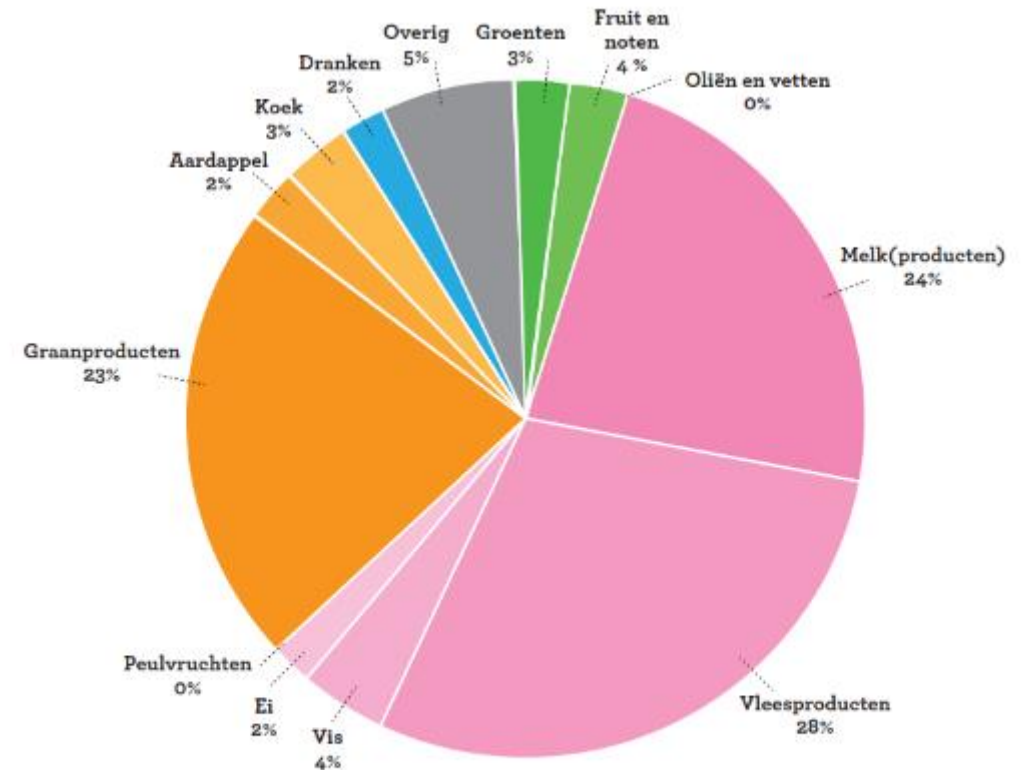
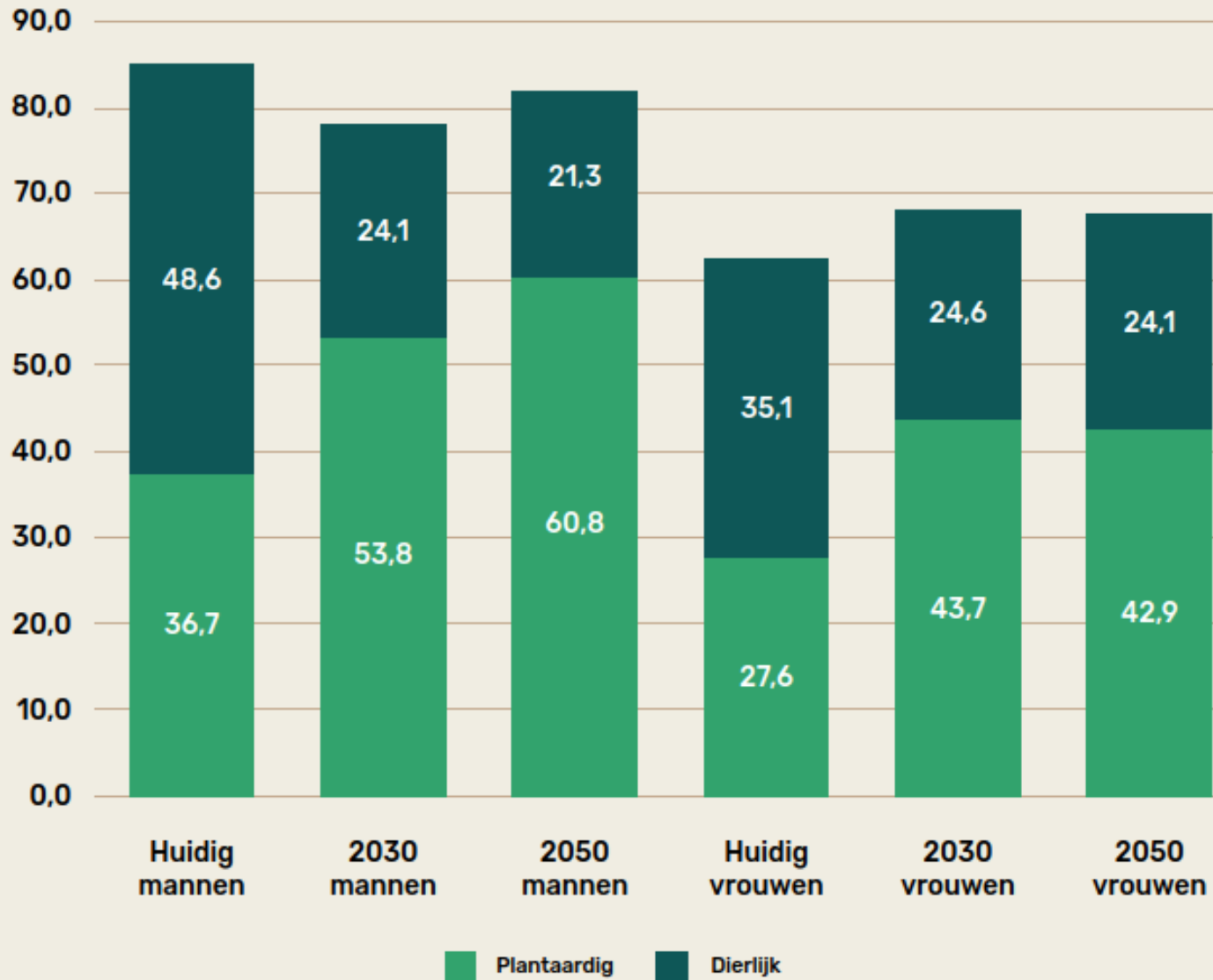
Brood (gram pppd)	Nu	2030	2050
Mannen	98	120	148
Vrouwen	71	86	89

	Schijf van Vijf (man)	Schijf van Vijf (vrouw)	Menu 2050 (man)	Menu 2050 (vrouw)	EAT-Lancet 2050
Graanproducten en brood (volkoren)	358	271	324	201	232
Aardappels en knollen	158	158	72	55	50 (0-100)
Groenten	250	250	200	251	300 (200-600)
Fruit*	200	200	170	186	200 (100-300)
Zuivel vloeibaar	375	375	350	264	250 (0-500)**
Plant aardige zuivelvervangers			34	27	
Kaas	40	40	3	21	
Rood vlees (rund, lam, varken)	43#	43#	2	19	14 (0-28)
Kip	29#	29#	0	0	29 (0-58)
Vleesvervangers			53	47	
Eieren	18	18	7	21	13 (0-25)
Vis	14	14	23	21	28 (0-100)
Peulvruchten	19	19	19	19	75 (0-100)
Noten*	25	25	45	29	50 (0-75)
Oliën (onverzadigd)	65	40	10	12	40 (20-80)
Suikers (toegevoegd)	-	-	17***	28***	31 (0-31)
Energie (kcal)	2500	2000	2330	1760	2500

* Noten en fruit zitten in onze studie in één groep (met ondergrens 215 g) ** Inclusief kaas

*** Suiker en snoep #zonder vlees kan ook

VERSCHUIVING VAN DE EIWITBALANS IN 2030 EN 2050 (GRAMMEN EIWIT PER PERSOON PER DAG).

Figuur 1: Bijdrage van verschillende productgroepen aan de gemiddeld eiwitname van Nederlanders, 1 tot 79 jaar (VCP 2012-2016) (berekend op basis van (RIVM 2019c))

MINDER DIERLIJK, MAAR NIET VEGANISTISCH

Om de doelen te halen is het nodig dat we in Nederland wel **meer noten, peulvruchten, soja en vleesvervangers eten**. Vooral de vleesconsumptie is lager, deze gaat naar 0,5 tot 1,5 portie per week. Kaas is minder dan de helft van de huidige aanbeveling in de Schijf van Vijf.

Er is ruimte voor **1 à 1,5 portie vis per week** -mits groen in de Viswijzer-, 1 tot 3 eieren per week en dagelijks 1 à 2 porties vloeibare zuivel (evenveel als de huidige consumptie).

Brood- en volkoren graanproducten blijven een belangrijke bron van voedingsstoffen. Verder natuurlijk groente en fruit met een lage milieu-impact. Water, koffie en thee vormen de belangrijkste dranken in lijn met de huidige Schijf van Vijf.

CONCLUSIES

1. Het blijkt goed mogelijk te zijn om voor Nederlanders een **gezond voedingspatroon** te berekenen dat **binnen de 5 belangrijkste planetaire grenzen** blijft.
2. Hiermee **daalt de milieu-impact** van onze voedselconsumptie enorm in 2050.
3. Willen we een leefbare toekomst met genoeg en gezond voedsel voor iedereen in balans met de natuur, **dan moeten we echt anders gaan eten**. Voor de planeet en al haar bewoners.

“Lekker en gezond eten willen we allemaal. Maar ons huidige voedselsysteem is de grootste bedreiging voor de natuur wereldwijd. Het is nu gelukt om een gezond en duurzaam menu voor 2050 binnen 5 planetaire grenzen te berekenen dat goed is voor natuur, klimaat en milieu én dat aan alle gezondheidsaanbevelingen voldoet.”

Corné van Dooren

Adviseur duurzame voedselconsumptie WWF-NL

WWF OPTIES:

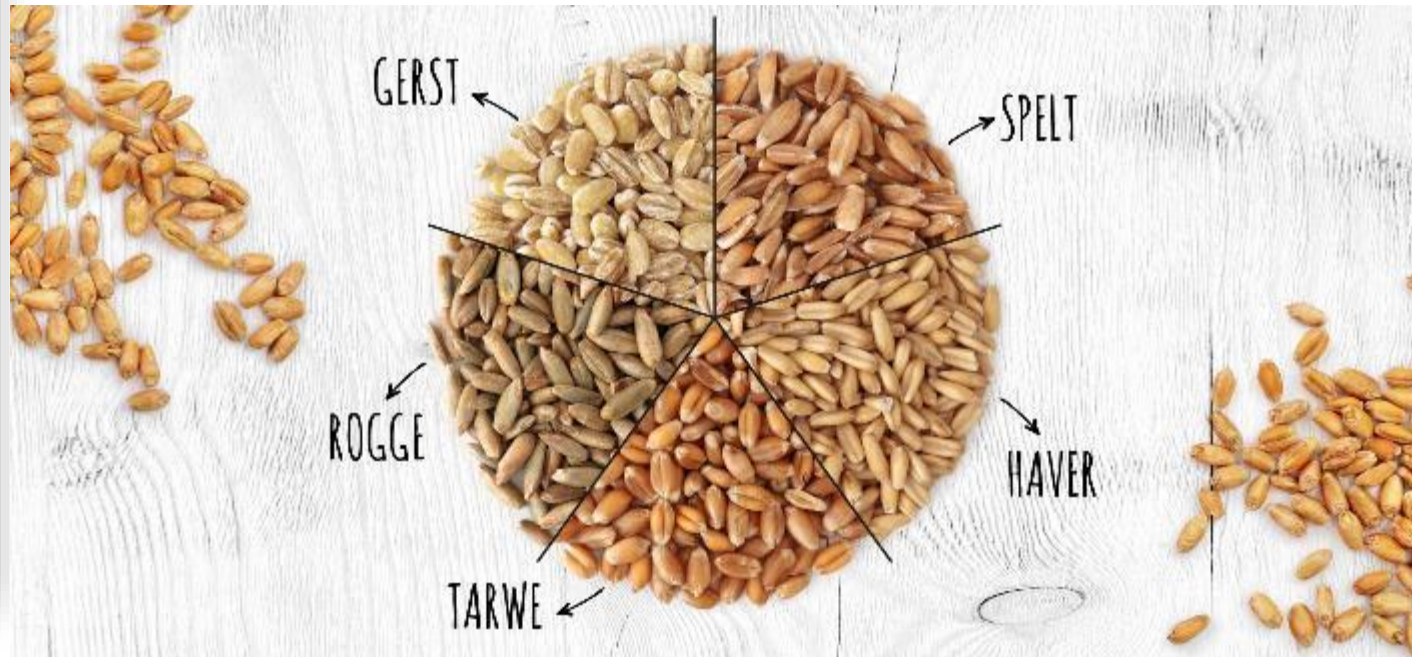
BiodiversiteitsMonitor Akkerbouw

Wetenschappelijke onderbouwing en toepassing in de praktijk

Anne van Doorn, Jordan Schuil, Tim Vlasco, Rik Waaijck, Robert Savelbergh, Maria-Franca Dekkers, Jouberto Sola-Soriano, Wijnand Suijs, Dennis Heugink, Chris Koozaran, Lisa Oost, Carleus Weidens

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Louis Bolk
INSTITUUT

SFYN PROJECT

Arjen van Buuren, Landgoed Velhorst, Lochem

PEULENBROOD

20%

veldbonenmeel

+33%

meer eiwitten vs "normaal"
brood

49

kg brood wordt er jaarlijks per
persoon gegeten.

Wilt u meer weten?
veldenbrood.nl

PEULENBROOD

100% desembrood met
30% veldbonen, 70% tarwe &
bestrooid met veldboon zemelen

HOE AARDIG EET JIJ?

BEDANKT/ VRAGEN?

© Corné van Dooren, WWF-NL

Working to sustain the natural world for the benefit of people and wildlife.

together possible. panda.org

Veldbonen in strokenteelt (Boerderij van de Toekomst, Lelystad)

Blik op Duurzaamheid

— DE TOEKOMST BEGINT NU —

Interview: 'Wat gebeurt er al?'

Eva Jansen
- Incubaker -

Wie wint de Innovatiestoel 2023?

● GraanGeluk

● Het Graanschap

● Suikerpasta van retourbrood

● Borgesius op waterstof

● Schuld naar energieneutraal

● Circulariekoek

● Bakkersgrondstof

● Tritordeum

● Nedertarwe

Wie wint de Innovatiestoel 2023? Breng je stem uit!

Welke initiatiefnemer sleekt volgens jou zijn kop boven het graanveld uit?
Stem en bepaal mee wie de *Innovatiestoel 2023* en een innovatiebudget ter waarde van €2.000, winst!

Stem voor 10 november!

Blik op Duurzaamheid

— DE TOEKOMST BEGINT NU —

Wat moeten en willen we gaan doen?

**Blik op
Duurzaamheid**
— DE TOEKOMST BEGINT NU —

Pauze

Brood, goed verhaal.
MET GRAAN UIT EUROPA

ENJOY
IT'S FROM
EUROPE

Blik op Duurzaamheid

— DE TOEKOMST BEGINT NU —

Hoe nemen we de consument mee?

Blik op Duurzaamheid

— DE TOEKOMST BEGINT NU —

Stelling 1:

We moeten naar de consument communiceren dat brood duurzaam is.

Blik op Duurzaamheid

— DE TOEKOMST BEGINT NU —

Stelling 2:

Aan het benadrukken van de duurzaamheid van brood kleeft een reputatie-risico.

Blik op Duurzaamheid

— DE TOEKOMST BEGINT NU —

Stelling 3:

In de brood-communicatie naar de consument moet 'gezond & duurzaam' worden gekoppeld.

Blik op Duurzaamheid

— DE TOEKOMST BEGINT NU —

Stelling 4:

Verspilling helpen voorkomen bij de consument moet topprioriteit worden van onze sector.

Blik op Duurzaamheid

— DE TOEKOMST BEGINT NU —

Afsluiting

Blik op Duurzaamheid

— DE TOEKOMST BEGINT NU —

Speciale dank aan:

- Europese Unie
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- Klankbord Groep Duurzaamheid
- Genomineerde Kop boven het graanveld
- De sprekers en tafelgasten
- En alle andere betrokkenen

Blik op Duurzaamheid

— DE TOEKOMST BEGINT NU —

Brood, goed verhaal.

MET GRAAN UIT EUROPA

ENJOY
IT'S FROM
EUROPE

